

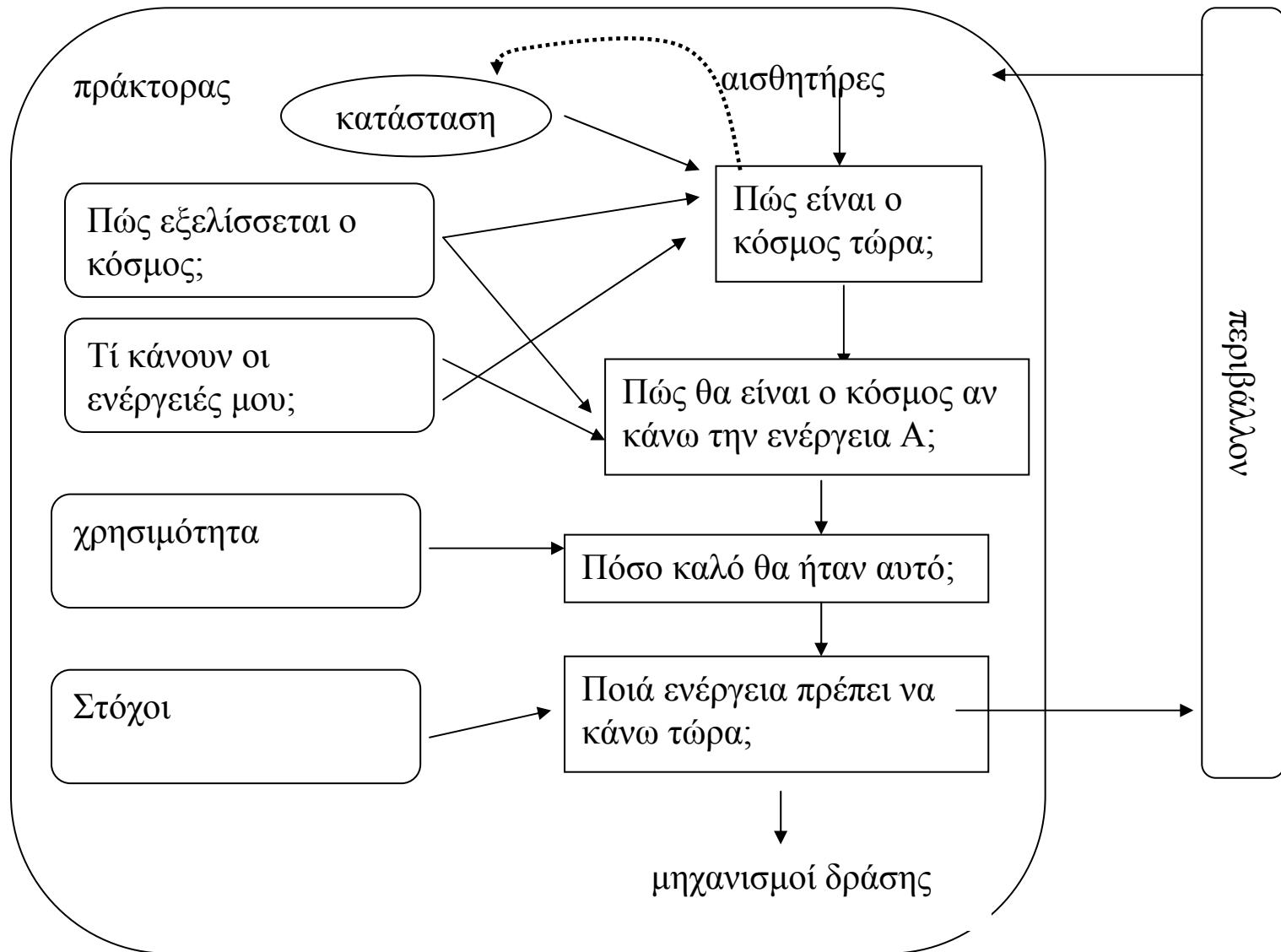
Εισαγωγή στη Θεωρία Αποφάσεων

Λήψη απλών αποφάσεων για έναν πράκτορα

Ορθολογικές αποφάσεις

- Ένας πράκτορας βασισμένος στη λογική
  - Έχει ένα στόχο (μια κατάσταση περιβάλλοντος που θέλει να πετύχει)
  - Καταστρώνει ένα σχέδιο δράσης (μια ακολουθία ενεργειών) επιλέγοντας στο πλάνο του ενέργειες από το ρεπερτόριό του, με κριτήριο το **αν αυτές επιτυγχάνουν ή όχι το στόχο.**

Πράκτορες βασισμένοι στη χρησιμότητα

Η **κατάσταση** του πράκτορα είναι η αναπαράσταση των πιθανοτήτων για όλες τις δυνατές πραγματικές καταστάσεις του κόσμου.

Αβεβαιότητα και ορθολογικές αποφάσεις

- **Πηγές αβεβαιότητας;**
  - Κάθε ενέργεια έχει **πιθανότητα** επιτυχίας και αποτυχίας.
    - Σφάλματα μηχανισμών δράσης, άλλοι πράκτορες...
  - Κάθε πλάνο έχει πιθανότητα επιτυχίας και αποτυχίας.
- Ένας πράκτορας που αποφασίζει υπό αβεβαιότητα πρέπει να έχει **προτιμήσεις** μεταξύ των αποτελεσμάτων των ενεργειών/πλάνων του.
- **Θεωρία χρησιμότητων:** πώς αναπαριστούνται προτιμήσεις και πώς χρησιμοποιείται αυτή η αναπαράσταση στη συλλογιστική ενός πράκτορα;
- **Θεωρία αποφάσεων = θεωρία χρησιμότητων + θεωρία πιθανοτήτων**
  - Ένας πράκτορας είναι ορθολογικός αν και μόνο αν επιλέγει την ενέργεια που παρέχει την **υψηλότερη αναμενόμενη χρησιμότητα** (meu)

Θεωρία Προτιμήσεων/χρησιμοτήτων

- **Συνάρτηση χρησιμότητας:** Σε κάθε κατάσταση του κόσμου αποδίδεται μια αριθμητική τιμή μέσω της $u : S \rightarrow \mathbb{R}$, η οποία εκφράζει πόσο επιθυμητή είναι η κατάσταση. Η συνάρτηση χρησιμότητας ουσιαστικά εκφράζει τις **προτιμήσεις** του πράκτορα ανάμεσα στα αποτελέσματα των ενεργειών του.

$A \succ B$ ο πράκτορας προτιμά το A από το B αν και μόνο αν $u(A) > u(B)$

$A \sim B$ ο πράκτορας είναι αδιάφορος μεταξύ A και B αν και μόνο αν $u(A) = u(B)$

$A \# B$ ο πράκτορας προτιμά το A από το B ή είναι αδιάφορος

Δηλαδή $A \# B \equiv (A \succ B) \vee (A \sim B)$

Αν οι ενέργειες του πράκτορα είναι ντετερμινιστικές, τα A και B είναι οι συγκεκριμένες, πλήρως προσδιορισμένες, καταστάσεις περιβάλλοντος που προκαλούνται από τις ενέργειές του.

Μη ντετερμινιστικές ενέργειες: Λοταρίες

- Στη γενική περίπτωση οι ενέργειες του πράκτορα είναι μη ντετερμινιστικές οπότε τα A και B είναι **λοταρίες** (οι ντετερμινιστικές ενέργειες περιγράφονται επίσης ως λοταρίες που έχουν ένα μόνο αποτέλεσμα).
- Λοταρία L είναι μια κατανομή πιθανοτήτων $\{p_1, \dots, p_n\}$ ως προς ένα σύνολο αποτελεσμάτων που μπορεί να προκύψουν $\{C_1, \dots, C_n\}$:

$$L = [p_1, C_1; p_2, C_2; \dots; p_n, C_n]$$

Αρχή της μέγιστης αναμενόμενης χρησιμότητας (meu)

- Έστω A μια μη-ντετερμινιστική ενέργεια και $result_i(A)$ οι δυνατές καταστάσεις αποτελέσματος της A , όπου ο δείκτης i κυμαίνεται μεταξύ των διαφόρων αποτελεσμάτων.
- Πριν την εκτέλεση της ενέργειας A ο πράκτορας αποδίδει πιθανότητα $P(result_i(A) | do(A), E)$ σε κάθε αποτέλεσμα, με βάση τις μαρτυρίες E που διαθέτει σχετικά με τον κόσμο (η πρόταση $do(A)$ σημαίνει ότι η ενέργεια A εκτελείται στην τρέχουσα κατάσταση).
- Η αναμενόμενη χρησιμότητα (eu) της ενέργειας A με βάση τις μαρτυρίες E είναι

$$eu(A | E) = \sum_i P(result_i(A) | do(A), E) \cdot u(result_i(A))$$

- Αναμενόμενη χρησιμότητα λοταρίας
Η χρησιμότητα μιας λοταρίας είναι το άθροισμα των γινομένων που προκύπτουν από τον πολλαπλασιασμό της πιθανότητας κάθε αποτελέσματος επί τη χρησιμότητα αυτού του αποτελέσματος:

$$u([p_1, C_1; \dots; p_n, C_n]) = \sum_i p_i u(C_i)$$

•

Παράδειγμα

Έστω ότι μια διαδικασία απόφασης έχει τέσσερις καταστάσεις $\{\Sigma 1, \Sigma 2, \Sigma 3, \Sigma 4\}$ με χρησιμότητες $+1, -1, 0$ και $+2$ αντίστοιχα. Στις καταστάσεις $\Sigma 1$ και $\Sigma 2$ είναι δυνατές τρεις ενέργειες, α, β , και γ . Οι καταστάσεις $\Sigma 3$ και $\Sigma 4$ είναι τερματικές. Το μοντέλο μετάβασης προσδιορίζεται από λοταρίες ως εξής:

Στην κατάσταση $\Sigma 1$ η ενέργεια α έχει τα εξής αποτελέσματα $[0.5, \Sigma 3; 0.3, \Sigma 2; 0.2, \Sigma 1]$, η ενέργεια β έχει τα εξής αποτελέσματα $[0.8, \Sigma 1; 0.2, \Sigma 4]$, και η ενέργεια γ $[0.8, \Sigma 3; 0.2, \Sigma 4]$.

Στην κατάσταση $\Sigma 2$ η ενέργεια α έχει αποτελέσματα $[0.8, \Sigma 4; 0.2, \Sigma 2]$, η ενέργεια β $[0.2, \Sigma 3; 0.8, \Sigma 2]$ και η ενέργεια γ $[0.5, \Sigma 1; 0.5, \Sigma 3]$.

Ερωτήσεις

- Τι προτιμήσεις έχει ένας πράκτορας σε αυτό το περιβάλλον;
- Ποια ενέργεια οφείλει να επιλέξει ένας πράκτορας σε αυτό το περιβάλλον, όταν βρίσκεται στην κατάσταση $\Sigma 1$, και όταν βρίσκεται στην κατάσταση $\Sigma 2$.